

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N108

11.11.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ვაზიანი-მარტყოფი-ნორიო-ღვთაებას საავტომობილო გზის მე-14 კმ-ზე მდ. ნორიოს ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი, ალ. ყაზბეგის გამზირი N12;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გარდაბნის მუნიციპალიტეტი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 30.08.2019;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: სს „ინსტიტუტი იგ3“.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილია „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ვაზიანი-მარტყოფი-ნორიო-ღვთაებას საავტომობილო გზის მე-14 კმ-ზე მდ. ნორიოს ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის და ექსპლუატაციის“ პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციით დგინდება, რომ საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ვაზიანი-მარტყოფი-ნორიო-ღვთაებას საავტომობილო გზის მე-14 კმ-ზე, სადაც დაგეგმილია მდ. ნორიოს ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა.

საპროექტო ხიდის მშენებლობა იგეგმება არსებული ხიდის ადგილზე. მდ. ნორიოს ხევზე არსებული სახიდე გადასასვლელი აგებულია გასული საუკუნის 80-იან წლებში და წარმოადგენს ორმალიან ხიდს, სქემით 2X14,0 მ. არსებული ხიდის მთლიანი სიგრძეა 38,1 მეტრი. ხიდის გაბარიტებია 8,1 მ +2X0,25 მ. ხიდი მდინარეს კვეთს თითქმის მართობულად. ხიდის სანაპირო და შუალედური ბურჯები მონოლითური რკინაბეტონის კონსტრუქციისაა. ხიდის ორივე სანაპირო ბურჯის გასწვრივ მოწყობილია საშუალოდ 3,2 მეტრი სიმაღლის სარეგულაციო კედლები. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სავლე სამუშაოების დროს, ადგილზე ვიზუალური დათვალიერებით სახიდე გადასასვლელზე აღმოჩენილ იქნა მრავალი დაზიანება და დეფექტი. სახიდე გადასასვლელის მალის ნაშენის მზიდუნარიანობა ვერ აკმაყოფილებს მოქმედი ნორმებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს. შესაბამისად, დადგინდა არსებული ხიდის დემონტაჟის და ახალი სახიდე გადასასვლელის აშენების აუცილებლობა.

წარმოდგენილი საპროექტო სახიდე გადასასვლელი შედგება 38,1 მეტრი სიგრძის ხიდისგან და 101,9 მეტრი ხიდთან მისასვლელისგან (მთლიანი სიგრძე 140 მ.). გზის საპროექტო მონაკვეთის ვაკისის მთლიანი სიგანე შეადგენს 9,0 მ. საპროექტო ხიდის პარალელურად, ზედა ბიეფში მდ. ნორიოს ხევს კვეთს რკინაბეტონის სახიდე გადასასვლელი, რომელიც ემსახურება საერთაშორისო მნიშვნელობის თბილისის შემოსავლელ გზას. ასევე, საპროექტო ტერიტორიას ესაზღვრება სამხედრო ბაზა. უახლოესი დასახლებული პუნქტი მდებარეობს 460 მეტრში.

საპროექტო ხიდი ერთმალისაა, სქემით 1X 27,0 მ, გაბარიტები: 9,0 მ + 2X1,0 მ. სავალი ნაწილი შედგება ორი სამოძრაო ზოლისგან, თითოეული სიგანით 3,5 მ და უსაფრთხოების ზოლისგან, სავალი ნაწილის ორივე მხარეს. სავალი ნაწილის ორივე მხარეს გათვალისწინებულია 1 მეტრიანი სიგანის ტროტუარების მოწყობა. სავალი ნაწილის სამოსად გათვალისწინებულია ორფენიანი, 11 სმ სისქის ასფალტბეტონის საფარის მოწყობა. ტროტუარები სავალი ნაწილისგან გამოყოფილია ლითონის ზღუდეებით. ხიდის სავალი ნაწილის ფარგლებში დაგეგმილია მონოლითური ბეტონით ორქანობიანი წყლის ასარინებელი სამკუთხედის მოწყობა. წყალარინებისთვის მალის ნაშენზე მოწყობა წყალმიმღები ძაბრები, საიდანაც მილის საშუალებით წყალი გაედინება ხიდის მიმდებარედ მოწყობილ სპეციალურ სალექარებში. ბურჯები დაეფუძნებიან ხიმინჯოვან საძირკველს. თითოეული საძირკველი ეწყობა სამი ორ რიგად განლაგებული ხიმინჯისგან. იქიდან გამომდინარე, რომ სახიდე გადასასვლელი ერთმალისი და ჭრილის სისტემისაა, სადეფორმაციო ნაკრები ეწყობა სანაპირო ბურჯებზე. ხიდის ორივე ბურჯთან გათვალისწინებულია მონოლითური რკინაბეტონის სარეგულაციო კედლების მოწყობა. კედლები ეწყობა ხიმინჯოვან საძირკველზე. სანაპირო ბურჯებთან კონუსების გამაგრება მოხდება გაბიონის ლეიბებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობა გათვალისწინებულია გზაზე მოძრაობის შეუწყვეტლად, ვინაიდან საპროექტო უბანს გააჩნია ალტერნატიული ასაქცევი საშუალება. პირველ ეტაპზე საპროექტო მონაკვეთიდან მოძრაობა გადაერთვება არსებულ საგზაო ქსელზე, მეორე ეტაპზე ხდება არსებული ხიდის სრული დემონტაჟი და მის ადგილას ახალი ხიდის მოწყობა, რის შემდეგაც მოძრაობა გადმოერთვება ახალ სახიდე გადასასვლელზე. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე დროებითი ასაქცევი გზის მოწყობის საჭიროება არ არსებობს.

სახიდე გადასასვლელის პროექტირებისას განიხილებოდა ხიდის სამი (I, II, III) ალტერნატიული ვარიანტი, რომელთაგან უპირატესობა მიენიჭა I ვარიანტს.

სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო პროცესი მოიცავს მიწის სამუშაოებს, ვაკისის მოწყობის უბნებზე ინერტული მასალის შემოტანას და ნიადაგის ფენების პროფილირებას. ასევე გათვალისწინებულია გრუნტის მოჭრის უბნებზე- მიწის მოხსნა საჭირო ნიშნულამდე და დატკეპნა მძიმე ტექნიკით. ზედაპირული ფენის მოწყობის შემდეგ (მასალა: ქვიშა, ასფალტი, ლორღი, ბეტონი და სხვა) დაგეგმილია ხიდამდე მისასვლელი გზის მოწყობა და მარკირება. სამუშაოების ბოლო ეტაპზე დაგეგმილია ნიადაგის რეკულტივაცია.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო ბანაკის და ფუჭი ქანების სანაყარო ტერიტორიების შერჩევისას გათვალისწინებული იქნება ისეთი რეკომენდაციები,

როგორცაა: საპროექტო უბანთან სიახლოვე, ხელსაყრელი გეოლოგიური პირობები, მცენარეული თვალსაზრისით ნაკლებად ღირებული, ადვილად მისადგომი ტერიტორია და ა.შ. რაც შეეხება დროებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის მოსაწყობ ტერიტორიას, ანგარიშის მიხედვით, ფართობი დაზუსტდება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშში.

სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის პროცესში წყლის გამოყენება მოხდება სასამეღ-სამეურნეო დანიშნულებით, ასევე სამშენებლო მასალების დასამზადებლად. პროექტით დაგეგმილია შესაბამისი ტევადობის მქონე წყლის სამარაგო რეზერვუარის მოწყობა, ასევე საჭიროების შემთხვევაში ავტოცისტერნების გამოყენება. რაც შეეხება ტექნიკურ წყალს, მისი აღება ძირითადად მოხდება საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს გამავალი ზედაპირული წყლის ობიექტებიდან.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე მოსალოდნელია წყლის გარემოზე ზემოქმედება, რაც როგორც წესი დაკავშირებულია, ჩამდინარე წყლების, ნარჩენების, მათ შორის ქიმიური და საწვავ/საპოხი ნივთიერებების არასათანადო მართვასთან. ანგარიშის მიხედვით, მიწისქვეშა გრუნტის წყლები ფიქსირდება მიწის ზედაპირიდან 0.40 მ-ის სიღრმეზე. აღსანიშნავია, რომ გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება მოსალოდნელია ბურჯების მშენებლობის პროცესში.

მიწის სამუშაოების, ტექნიკის/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილებისას და მუშაობისას ადგილი ექნება ხმაურის, ვიბრაციის და ატმოსფერული ჰარში მტვრის და წვის პროდუქტების გავრცელებას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის ვებგვერდზე და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით სამინისტრომ უზრუნველყო სოფ. მარტყოფის საზოგადოებრივი ცენტრის შენობაში 2019 წლის 23 სექტემბერს საჯარო განხილვის ჩატარება, რომელსაც ესწრებოდნენ გარემოს დაცვისა სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენელი, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის მერიის წარმომადგენელი, სოფლების მარტყოფის და ნორიოს მოსახლეობა. დამსწრე საზოგადოების მხრიდან საჯარო განხილვაზე აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. სამინისტროში საზოგადოების მხრიდან წარმოების პროცესში წერილობითი შენიშვნები არ შემოსულა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და

შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1 გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, საპროექტო ხიდის განთავსების ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული კონკრეტული, დასაბუთებული ალტერნატივა;
- საპროექტო ხიდის ძირითადი პარამეტრები და დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილის GIS კოორდინატები;
- ინფორმაცია არსებული ხიდის და მისი დემონტაჟის შესახებ;
- სამშენებლო ბანაკის, სანაყაროების, დროებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის მოსაწყობი ტერიტორიის shape ფაილები;
- გზის საფარის და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო ხიდის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
- ხიდის მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხების დეტალური აღწერა;
- ინფორმაცია მდინარის ცოცხალ კვეთაში ტექნიკის განთავსებასთან დაკავშირებით, წყლის სიმღვრივის მატების საფრთხის გათვალისწინებით;
- ინფორმაცია საპროექტო ადგილამდე მისასვლელი გზის აღწერილობის შესახებ;

4.1 სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია, კერძოდ :

- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება საპროექტო ხიდის მშენებლობა;
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა, მათ შორის ადგილობრივ დასაქმებულთა წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- საიდან მოხდება ხიდის მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვება;
- სამშენებლო მასალების დამზადების შესახებ ინფორმაცია;
- სამშენებლო მასალების დამზადებისთვის საჭირო წყლის გამოყენების საკითხები;
- ინფორმაცია ბეტონის სამუშაოების, ფუნდამენტებისა და ხიდის სტრუქტურული მოწყობის შესახებ;
- ფუჭი ქანების განთავსების ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მათი მოცულობა და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
- ხიდის მშენებლობისათვის საჭირო მასალების რაოდენობა;

4.2 სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;
- ბანაკის განთავსების ადგილის ფართობი და GIS კოორდინატები;
- სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგება, მათ შორის სამარაგო რეზერვუარის შესახებ ინფორმაცია;
- სამშენებლო ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები;
- მონაცემები მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ;
- ინფორმაცია სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე საწვავი რეზერვუარის მოწყობასთან დაკავშირებით (განთავსების შემთხვევაში ადგილის GPS კოორდინატების მითითება, ტევადობა, ავარიული დაღვრის შემთხვევაში შემაკავებელი ბარიერის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია);

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი გეოლოგიური კვლევების ანალიზი:

- გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება, ტექტონიკა, სეისმური პირობები, ჰიდროლოგიური პირობები, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- საპროექტო ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო გეოლოგიური ჭრილები;
- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა;
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები;

- გეოლოგიური კვლევების შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე ნორიოს ხევის ჰიდროლოგია;
- მდინარე ნორიოს ხევის წყლის რეჟიმი, წყალმცირობისა და წყალუხვობის პერიოდში;
- ეროზიული პროცესების შესახებ ინფორმაცია და საჭიროების შემთხვევაში ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;

4.5 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და სავლე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, სავლე კვლევის შედეგები;

- მონაცემები მდ. ნორიოს ხევის წყლისა და წყალზე დამოკიდებული სახეობების, მათ შორის იქთიოფაუნის შესახებ, ფოტომასალასთან ერთად;
- საპროექტო ტერიტორიის ფლორის და ფაუნის კვლევის შედეგები ფოტომასალასთან ერთად;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტებიდან გაზნევის ანგარიში;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებით;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელი ღონისძიებებთან ერთად;
- ზემოქმედება საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების შემთხვევაში, წარმოდგენილ იქნეს ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ზემოქმედება საქართველოს კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე. ამ ზემოქმედების შემცირების, შერბილების, თავიდან აცილების და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- ზემოქმედება პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ფაუნაზე, მათ შორის იქთიოფაუნაზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;

- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, შემუშავდეს შემარბილებელი ღონისძიებების თავი, მონიტორინგის გეგმა და მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი.
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება, ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა, ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- სამუშაოების ჩატარების პროცესში შესაძლო გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების პრევენციასთან დაკავშირებული ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- კუმულაციური ზემოქმედება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6.გზმ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_UTM 37N/38N_Zone პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო მონაკვეთის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო სახიდე გადასასვლელი, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია (ასეთის საჭიროების შემთხვევაში);
- ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- მდინარის განივი და გასწვრივი კვეთები თავისი ნახაზებით (Shp ან Auto Cad-ის სახით);
- მიზანშეწონილია, რომ წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში მოცემული იქნას საპროექტო ხიდის განივი კვეთი, სავალი გზისა და ბურჯების ჩაღრმავების ნიშნულების ჩვენებით;
- პროექტის დანართში წარმოდგენილი მთლიანი 1866 კვ.მ. ფართობიდან, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს N299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, **146 კვ.მ ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში კერძოდ, გარდაბანი-მარნეულის სატყეო უბნის, მარტყოფის სატყეოში, კვარტალი**

N41, ლიტერი N22. სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა საჭიროებს შეთანხმებას ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;

- სკოპინგის ანგარიშში (გვ. 24-ზე) წარმოდგენილი დროებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის მოსაწყობი ტერიტორიის X და Y კოორდინატები არ ემთხვევა საპროექტო ტერიტორიას და შესაბამისად საჭიროებს დაზუსტებას;
- ანგარიშში (გვ.35) არ არის წარმოდგენილი ნახაზი, რომელზეც დატანილია 100 და 10 წლიანი განმეორადობის წყლის მაქსიმალური ხარჯების შესაბამისი დონეების ნიშნულები;

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ვაზიანი-მარტყოფი-ნორიო-ღვთაებას საავტომობილო გზის მე-14 კმ-ზე მდ. ნორიოს ხევზე ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის” პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ს ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.